مقدمه

پخته از جمله نباتات صنعتی بوده از نظر اهمیت اقتصادی و به نسبت داشتن الیاف با ارزش طبعی در جایگاه خاص قرار دارد. زرع و تولید نباتات صنعتی بلاخص پخته علاوه بر شگوفایی اقتصاد کشور زمینه کار دایمی را در تولید، پروسس و صنایع پخته نیز مساعد میسازد. و ازجمله نبات است که تولید، مصرف، صاردات و واردات آن در همه مناطق جغرافیایی جهان صورت میگیرد. هرگاه به کشت قبلی نبات پخته در افغانستان نظراندازیم، دیده میشود که در 1361 مقدار 35 هزار تن پنبه از ساحه تقربیا 188700 هکتار زمین در سطح کشور بدست آمده است، که یک مقدار بسیار کم آن جهت ضروریات مارکیت های داخلی و فابریکات نختابی در داخل به مصرف رسیده و قسمت بزرگ آن به کشور های مانند شوروی سابق، انگلستان، جرمنی، چکسلواکیا و غیره صادر میگردید. اکنون ریاست انستیتوت تحقیقات زراعتی درنظر دارد تا ورایتی های قبلی را اصلاح نموده و ورایتی های جدید را مطابق شرایط خواص در زونها مختلف تحت مطالعه قرار داده انواع پرحاصل و مقاوم را به دهاقین کشورمعرفی نماید.

اهمیت اقتصادی پخته

پخته دربیشتر از60 مملکت جهان کشت میگردد وساحه مجموعی کشت آن به 40 ملیون هکتار زمین درسطح جهان میرسد. پنبه پرمصرف ترین الیاف طبعی و مهمترین نبات صنعتی جهان است که در 99 کشور جهان موجب اشتغال زایی برای ملیون ها نفر در صنایع نساجی و فابریکات تولید روغن گردیده است. در میان دانه های روغنی بعد از سایبین مقام دوم را به خود اختصاص داده است و نبات پنبه تامین

کننده 6 فصید پروتین مورد نیاز انسان در جهان میباشد و هم منبع مواد خام برای فابریکات پنبه پاکی، ریسندگی، بافندگی، روغن کشی، بهداشتی و فابریکات غذا سازی میباشد. درپنبه دانه آن تقریباً % 20 -27 روغن وجود داشته که امروز دراکثر نقاط جهان درخوراکه باب ازروغن پنبه دانه استفاده مینمایند. کنجاره که ازپنبه دانه بخاطر جیره حیوانات بدست میآورند درحـــدود 40% پروتین را دارا میباشد. برعلاوه بدست آوردن روغن در صنعت صابون، گلسرین وگریس و در صنعت کاغذ سازی نیز ازپخته استفاده میکردد وهیچ یک ازاجزای پخته بدون استفاده باقی نمی ماند.

فعالیتها اگرانومیکی سفارش شده به اساس تجارب تحقیقاتی

1- طرق کشت پخته

نتایج تحقیقاتی در افغانستان کشت پخته را به روش خطی در جویه و پشته توصیه میکند که از قدیم بدینسو در این کشور رواج داشته به اساس تجارب تحقیقاتی این نبات در خاک های کلی لوم در ولایات بلخ، بغلان و کندز که (378-510) متر از سطح بحر ارتفاع دارند نتیجه بهتر در پی داشته است و حاصل بلند داده است. پخته به فواصل 25-30 سانتی متر بین دو نبات، 75-80

نمای از کشت پخته در قطار ها، قارم تحقیقاتی پوزه ایشان

سانتی متر بین دو قطار، 3-4 پنبه دانه در هر چقرک به عمق 2.5 سانتی متر کشت میگردد.

2- وقت کشت پخته

وقت کشت بالای رشد و نموی نبات و هم چنان بالای حاصل خیزی آن رول بسزای دارد. وقت مناسب کشت پخته زمانی است که شرایط اقلیمی بخصوص درجه حرارت برای نمو تخم پخته مناسب باشد. کشت پخته از اوایل هفته دوم ماه حمل تا هفته سوم ماه ثور در ولایت بغلان، کندز و بلخ مناسبترین وقت کشت نظر به تحقیقات انجام شده در مرکز و ولایات میباشد که در این اوقات درجه حرارت مطلوب 15 تا 30 درجه سانتی گرید برای جوانه زدن پنبه دانه مناسب پنداشده میشود.

3- مقدار تخمریز

از این که پنبه دانه در جویه و پشته به قسم قطار کشت میگردد در قسمت تخمریز ضایعات نداشته، نظر به تحقیقات زراعتی مقدارمناسب تخمریز 30 –35 کیلوگرام فی هکتار سفارش میشود.

نمای از بررسی جریان غوزه کشی پخته

4- آبیاری پخته

آبیاری بموقع ومنظم یکی ازعملیات لازم برای هر نبات است. مجموع دفعات آبیاری در طول فصل نموئی پخته نظر به تحقیقات انجام شده این ریاست در هر سال بطور اوسط 14 مرتبه صورت گرفته که فاصله بین هر آبیاری 11 روز در میان است که نظر به وضعیت رطوبت خاک متغیر میباشد.

5- استعمال کود کیمیاوی

کودها کیمیاوی و کودها عضوی یکی از نیاز های عمده نباتات بوده که ادامه حیات نبات در عدم موجودیت یکی از این کودها مشکل یا میتوان گفت ناممکن است. پخته در طول فصل نمویی خویش به اساس تجارب تحقیقاتی انجام شده در فارم های تحقیقاتی مرکز و ولایات، مزرعه پخته به 250 کیلوگرام فی هکتار کود یوریا و 175 کیلوگرام فی هکتار کود فاسفورس نیاز دا رد که این مقدار کود از لحاظ تحقیقی در مزرعه پخته مناسب پنداشته میشود.

6- کنترول گیاه هرزه

کنترول گیاه هرزه یکی از عملیات مهم و ارزنده در مزرعه پخته میباشد. کنترول گیاه هرزه در مزرعه پخته به اساس تجارب تحقیقاتی سه مرتبه در طول فصل نموی بطور میخانیکی صورت گرفته ضرورت به گیاه کش نمیباشد.

7- رفع حاصل پخته

موقع جمع آوری پخته وقتی است که غوزه خشک ومالوچ از کوکله خارج شده باشد. پَخته در یک مدت معین پُخته نمیشود. پُختگی پنبه مدت دو ماه را در برمیگیرد بناً جمع آوری آن ازتاریخ **15** میزان شروع تاجدی ودلو ادامه پیدا

میکند به همین خاطر است که جمع آوری آن چندین بار صورت میگیرد. جمع آوری پنبه بدو شکل دستی و ماشینی صورت میگیرد. رفع حاصل پخته را در دو چین سفارش میکنند. چین اول آن بتاریخ 22 میزان الی اول عقرب چین دوم آن یک ماه بعد از چین اولی آغاز میگردد.

فارم تحقیقاتی پوزه ایشان بغلان

نتایج تحقیقاتی

اوسط عمومی حاصل 3 ساله ورایتی های مختلف پنبه که در ولایات بغلان , بلخ و کندز تحت تجربه قرار گرفته و بیانگر آنست که مقدار حاصل ورایتی های چک بنام های اکالا99 و اکالا 15-17-75 (4.2) تن فی هکتار بوده و اما مقدار حاصل ورایتی های پیشنهادی هریک ورایتی Turkish (5.9) تن در هکتار و واریتی CD401 (5.4) تن در هکتار, ورایتی Namken (5.2) تن در هکتار , ورایتی Agosta (5.1) تن در هکتار و ورایتی N721 (5.08) تن در هکتار حاصل داده است که تفاوت مقدار حاصل ورایتی های جدید با ورایتی های چک یا محلی از 0.9 الی 1.7 تن در هکتار را نشان میدهد که این نتیجه یک تفاوت قا بل ملاحظه را بین مقدار حاصل ورایتی های جدید با ورایتی های چک یا محلی نشان میدهد.

وزارت زراعت، آبیاری و مالداری
ریاست عمومی انستیتوت تحقیقات زراعتی
ریاست تحقیقات تطبیقی و توافقی

معرفی انواع پخته و فعالیتهای اگرانومیکی آن

نمای غوزه باز شده پخته در فارم تحقیقاتی بادام باغ کابل

آدرس: ریاست عمومی انستیتوت تحقیقات زراعتی، بادام باغ، کابل
ویب سایت: www.aria.gov.af
تهیه کننده: سیطائیف، دیپارتمنت نباتات صنعتی و پلیدار
تصحیح کننده: کمیته نشراتی ریاست تحقیقات زراعتی
Agriculture Research Institute of Afghanistan